

Силабус
навчальної дисципліни
Диференційна діагностика мовленнєвих порушень
2023-2024 навчальний рік

Освітня програма «Спеціальна освіта»
Спеціальність 016 Спеціальна освіта
Галузь знань 01 Освіта/ Педагогіка
Рівень вищої освіти магістр спеціальної освіти

Викладач (і)	Олена Володимирівна Ревуцька
Посилання на сайт	-
Контактний тел.	+380 66 253 2854 (Telegram) +380 66 616 3432 (Telegram)
Е-mail викладача:	revutskaya.helena@gmail.com;
Графік консультацій	Вівторок-четвер: 14.00-17.00

Обсяг курсу на поточний навчальний рік:

Для денної форми навчання

Кількість кредитів/ годин	Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота	звітність
3/90	12	12	66	екзамен

Для заочної форми навчання

Кількість кредитів/ годин	Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота	звітність
3/90	8	4	78	екзамен

Семестр: весняний

Мова навчання: українська

Ключові слова: диференційна діагностика, порушення мовлення, корекційна робота, особи з особливими освітніми потребами.

Мета та предмет курсу:

Метою викладання навчальної дисципліни «Диференційна діагностика мовленнєвих порушень» є підготовка висококваліфікованих фахівців спеціальної освіти, забезпечення засвоєння здобувачами вищої освіти знань теоретичних основ диференційної діагностики мовленнєвих порушень у дітей дошкільного та молодшого шкільного віку та впровадження в практику найбільш продуктивних методик діагностування дітей з різними категоріями труднощів.

Предметом вивчення дисципліни «Диференційна діагностика мовленнєвих порушень» є: дослідження теоретичних основ та принципів диференційної діагностики для виявлення та проведення обстеження дітей з порушеннями мовлення дошкільного та молодшого шкільного віку; оволодіння знаннями та вміннями практичного застосування методів диференційної діагностики мовленнєвих порушень одночасно із підготовкою практичного матеріалу для обстеження; оволодіння вміннями розробляти схеми обстеження, добирати завдання, виділяти якісні та кількісні параметри оцінок виконання завдань дітьми з різними категоріями труднощів.

Компетентності та програмні результати навчання:

ЗК-1. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).	РН-1. Здійснювати аналіз еволюційних процесів у сфері освіти осіб з особливими освітніми потребами, обґрунтовувати власне бачення шляхів розв'язання наявних проблем.
ЗК-2. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.	
ЗК-7. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.	
ЗК-9. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).	
СК-5. Здатність приймати ефективні рішення у складних і непередбачуваних умовах, адаптуватися до нових ситуацій професійної діяльності.	
ЗК-1. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).	РН-4. Добирати та застосовувати ефективні методики комплексного оцінювання розвитку дітей, рефлексувати та критично аналізувати достовірність одержаних результатів оцінювання, визначати на основі їх інтерпретації особливі освітні потреби дітей та рівень освітньої підтримки.
ЗК-2. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.	
ЗК-3. Здатність працювати в команді.	
ЗК-4. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.	
ЗК-6. Здатність приймати обґрунтовані рішення.	
СК-4. Здатність ефективно взаємодіяти з батьками, колегами, іншими фахівцями у процесі психолого-педагогічного супроводу дитини з особливими освітніми потребами на засадах партнерства.	

СК-5. Здатність приймати ефективні рішення у складних і непередбачуваних умовах, адаптуватися до нових ситуацій професійної діяльності.	
ЗК-1. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).	РН-8. Приймати ефективні рішення з питань спеціальної та інклюзивної освіти, у тому числі у складних і непередбачуваних умовах; прогнозувати їх розвиток; визначати фактори, що впливають на досягнення поставлених цілей, зокрема, вимоги споживачів; аналізувати і порівнювати альтернативи; оцінювати ризики та імовірні наслідки рішень.
ЗК-2. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.	
ЗК-6. Здатність приймати обґрунтовані рішення.	
ЗК-8. Здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях.	
СК-5. Здатність приймати ефективні рішення у складних і непередбачуваних умовах, адаптуватися до нових ситуацій професійної діяльності.	
ЗК-1. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).	
ЗК-2. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.	
ЗК-3. Здатність працювати в команді.	
ЗК-4. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.	РН-15. Планувати, організовувати і здійснювати експериментальні дослідження у сфері освіти осіб з особливими освітніми потребами, обробляти результати досліджень з використанням статистичних методів, аргументувати висновки, презентувати результати дослідження та доводити власну наукову позицію.
ЗК-7. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.	

Зміст курсу:

Змістовий модуль 1. Теоретичні та методичні основи диференційної діагностики мовленнєвих порушень

Тема 1.1. Теоретичне підґрунтя диференційної діагностики мовленнєвих порушень.

Теоретичні основи логопедичної диференційної діагностики. Основні завдання поняття, види і функції логопедичної диференційної діагностики. Принципи і структура логопедичної диференційної діагностики. Критерії і методи логопедичної диференційної діагностики.

Тема 1.2. Методичні рекомендації до логопедичної діагностики.

Проблеми логопедичної диференційної діагностики. Організації логопедичної диференційної діагностики. Етапи логопедичної діагностики. Структура логопедичної діагностики. Особливості обстеження дітей із різними порушеннями мовлення. Обґрунтування логопедичного висновку. Багаторівневий логопедичний висновок на основі медичного, логопедичного, психологічного аспектів.

Змістовий модуль 2. Логопедична диференційна діагностика дітей раннього віку та дошкільного віку

Тема 2.1. Діагностика мовленнєвих порушень у дітей у ранньому віці.

Розвиток мовлення дітей дошкільного віку. Загальна характеристика відхилень у розвитку мовлення в дітей раннього віку. Обстеження домовленнєвого розвитку дитини: I етап (період новонародженості); II етап (1-3 місяці); III етап (3-6 місяців); IV етап (6-9 місяців); V етап (9-12 місяців). Обстеження мовлення дитини переддошкільного віку. Затримка мовленнєвого розвитку в порівнянні з показниками нормального мовленнєвого розвитку. Причини затримки мовленнєвого розвитку

Тема 2.2. Логопедична диференційна діагностика дітей дошкільного віку

Диференціальна діагностика мовленнєвих порушень фонетичного недорозвитку мовлення (ФНР) та фонетико-фонематичного недорозвитку мовлення (ФФНМ) за параметрами: розуміння мовлення, фразове мовлення, граматична сторона мовлення, словниковий запас, складова структура слова, звуковимова, фонематичний слух, динаміка, прогноз, співвідношення з іншими класифікаціями. Диференційна діагностика диспраксії розаитку.

Змістовий модуль 3. Диференціальна діагностика порушень вимовного рівня мовлення

Тема 3.1. Диференціальна діагностика порушень фонаційного оформлення висловлювання: звуковимови.

Диференційна діагностика дислалій за різними критеріями: фізіологічні особливості мовлення та дислалія; функціональна та механічна дислалія; сенсорна, моторна та сенсомоторна дислалія; поліморфна та мономорфна дислалія. Диференційна діагностика ринолалій: відкрита, закрита та мішана ринолалія. Диференційна діагностика відкритої органічної та функціональної ринолалії, закритої органічної та функціональної ринолалії, змішаної ринолалії за параметрами: етіопатогенез; прояви мовленнєвих порушень; особливості діагностики. Диференційна діагностика дизартрій за локально-діагностичними ознаками: кіркова, підкіркова, мозочкова, бульбарна, псевдобульбарна форми дизартрії. Диференційна діагностика дизартрій за ступенем ураження. Диференційна діагностика дизартрій за ступенем зрозумілості мовлення для оточуючих. Основні показники діагностики дизартрій.

Тема 3.2. Диференціальна діагностика порушень темпу мовлення.

Диференційна діагностика порушень темпу та ритму мовлення. Подібність і розбіжність запинок несудомного й судомного характеру. Порівняльна характеристика форм заїкання: невротична форма заїкання та неврозоподібна форма заїкання. Диференціальна діагностика мовленнєвих порушень (Заїкання) за параметрами: розуміння мовлення, фразове мовлення, граматична сторона мовлення, словниковий запас, складова структура слова, звуковимова, фонематичний слух, час появи заїкання, види заїкання, форми заїкання, види судом, ступінь прояву, моторика, темп мовлення, динаміка, прогноз, співвідношення з іншими класифікаціями

Змістовий модуль 4. Диференціальна діагностика системних порушень мовлення

Тема 4.1. Диференціальна діагностика порушень структурно-семантичного оформлення висловлювання.

Диференційна діагностика алалій: сенсорна, моторна, сенсомоторна. Мовленнєва та немовленнєва симптоматика алалії. Диференційна діагностика афазій: акустико-гностична (сенсорна); акустико-мнестична; семантична; аферентна моторна; еферентна моторна; динамічна. Порівняльний аналіз мовленнєвих порушень за параметрами: час виникнення порушення, причини, механізм аналізаторної діяльності, стан слуху, фонематичне сприймання, будова артикуляційного апарату, рухливість органів мовлення, структура мовлення, писемне мовлення, особливості особистості, динаміка, прогноз.

Тема 4.2. Диференціальна діагностика загального недорозвинення мовлення.

Диференційна діагностика загального недорозвинення мовлення. Види загального недорозвинення мовлення. Рівні мовленнєвого недорозвинення за Р. Левіною, Т. Філічевою. Диференційна діагностика проявів I рівня розвитку мовлення, II рівня розвитку мовлення, III рівня розвитку мовлення, IV рівня розвитку мовлення за параметрами: розуміння мовлення, фразове мовлення, граматична та лексична складова мовлення, складова структура слова, звуковимова, фонематичні процеси, динаміка та прогноз, співвідношення з клінічною класифікацією.

Змістовий модуль 5. Диференційна діагностика складних мовленнєвих порушень

Тема 5.1. Диференційна діагностика подібних порушень усного мовлення.

Диференційна діагностика фонетичних порушень. Диференційна діагностика дислалії та ринолалії, дислалії та стертої дизартрії. Диференційна діагностика експресивної алалії. Диференційна діагностика експресивної алалії та імпресивної (сенсорної) алалії; експресивної алалії та глухонімоти; експресивної алалії та порушення розвитку мовлення при туговухості; експресивної алалії та тимчасової затримки мовленнєвого розвитку; експресивної алалії та дитячої моторної афазії; експресивної алалії та фонематичної дислалії; експресивної алалії та анартрії й дизартрії; експресивної алалії та афонії; експресивної алалії та фонетичних розладів, обумовлених порушеннями будови периферичного артикуляційного апарату; експресивної алалії та порушення розвитку мовлення, обумовленого порушеннями інтелектуального розвитку; експресивної алалії та РАС. Диференційна діагностика сенсорної алалії й туговухості.

Тема 5.2. Диференційна діагностика загального недорозвинення мовлення та інших порушень.

Диференційна діагностика загального недорозвинення мовлення та інших порушень: загальне недорозвинення мовлення і сповільнений темп мовленнєвого розвитку (затримка мовленнєвого розвитку); загальне недорозвинення мовлення й олігофренія; загальне недорозвинення мовлення й затримка психічного розвитку; загальне недорозвинення мовлення й порушення слуху; загальне недорозвинення мовлення й РАС.

Змістовий модуль 6. Диференційна діагностика порушень писемного мовлення

Тема 6.1. Диференційна діагностика дисграфій.

Механізм виникнення дисграфій. Форми дисграфій: акустичні, оптичні, моторні; артикуляторно-акустична, на основі порушень диференціації фонем, на основі порушень мовного аналізу та синтезу, аграматична, оптична. Диференційна діагностика дисграфії за параметрами: етіологія, патогенез, симптоматика (мовленнєва немовленнєва), категорія дітей, прогноз. Диференційна діагностика та корекція порушень письма (дисграфія) за параметрами: види дисграфії, механізм, симптоматика, спрямованість корекційної роботи

Тема 6.2. Диференційна діагностика дислексій.

Механізми виникнення дислексій. Форми дисграфій: акустичні, оптичні, моторні, оптична, мнестична, фонематична, семантична, граматична, тактильна (у сліпих дітей). Диференційна діагностика дислексії за параметрами: етіологія, патогенез, симптоматика (мовленнєва немовленнєва), категорія дітей, прогноз. Диференційна діагностика та корекція порушень читання (дислексія) за параметрами: види дислексії, механізм, симптоматика, спрямованість корекційної роботи.

Методи навчання:

Словесні (бесіда, лекція, розповідь, пояснення, дискусія тощо); наочні (спостереження, демонстрація тощо); практичні (практичні і дослідницькі роботи тощо); методи стимулювання і мотивації навчальної діяльності (метод створення пізнавальних ситуацій, навчальної дискусії, використання життєвого досвіду); методи за характером пізнавальної діяльності, які використовуються під час теоретичної і практичної підготовки: пояснювально-ілюстративний; репродуктивний; проблемного викладу; частково-пошуковий; пошуковий.

Політика курсу:

- **Безпека.** З урахуванням воєнного стану в країні, ми робимо акцент на дотриманні правил поведінки на час небезпеки (ракетні обстріли) та сигналу тривоги. Важливо, перейти в найближче укриття або застосувати «правило 2 стін», аби зберегти своє життя. Якщо під час заняття звучить повітряна тривога, робота припиняється і формат заняття переходить в асинхронний режим. За

можливістю повідомити про свій стан. Після закінчення сигналу про небезпеку - повертаємось на заняття, у відповідності до розкладу.

- **Відвідування занять.** Присутність на всіх заняттях (лекції та семінарські заняття), підсумковому модульному контролі є обов'язковим з метою поточного та підсумкового оцінювання навчальних досягнень здобувача вищої освіти (рівень теоретичних знань та практичних умінь і навичок з усіх тем навчальної дисципліни) за результатами аудиторних занять, самостійної та індивідуальної роботи (окрім випадків з поважної причини).

- **Дедлайн та відпрацювання пропусків.** Відпрацювання пропущених занять з поважної причини відбувається у будь-який час, зручний для викладача, у т. ч. згідно з графіком індивідуальних консультацій. Здобувачам, які пропустили заняття з вагомих причин, може бути надана можливість доопрацювати пропущений матеріал через додаткові консультації, домашні завдання або інші методи, визначені викладачем. Дедлайн встановлюється викладачем та повідомляється здобувачам вищої освіти заздалегідь до їх виконання. Студенти несуть відповідальність за своєчасне відправлення завдань та проєктів.

- **Академічна доброчесність та етика навчання.** Здобувачі вищої освіти повинні підтримувати високі стандарти академічної доброчесності. Це включає в себе заборону плагіату будь-якої форми, включаючи копіювання тексту, ідей або матеріалів інших авторів без належного посилання. Порушення академічної доброчесності може мати серйозні наслідки, включаючи зниження балів, відмову у прийнятті завданнях, чи навіть виключення з курсу або навчального закладу, в залежності від порушення важкості. Здобувачам слід володіти повагою до інших членів навчального процесу. Недостойна поведінка, включаючи образи, дискримінацію та насильство, не припустимі!

- **Активна взаємодія.** Основною платформою для нашої співпраці є MOODLE <https://edu.bdpu.org/>. Для більш комфортної взаємодії в межах дисципліни створено Telegram-групу. В якій Ви можете активно брати участь в обговореннях та діалогах, робити запити, коментувати інформацію задля збагачення навчального процесу. Ділитися своїми враженнями та емоціями!

Технічне й програмне забезпечення/обладнання, наочність:

Наявність технічного обладнання (комп'ютер, ноутбук, інтернет-з'єднання та інші пристрої), опорні конспекти лекцій (презентації); ілюстративні (відео) матеріали, робота на платформах та вебсервісах (Zoom, Moodle, ChatGPT, Learningapps, Canva, Jamboard, Miro).

Система оцінювання та вимоги:

Поточний контроль може проводитися у формі фіксованих виступів здобувачів при обговоренні теоретичних питань (з науковими повідомленнями, рефератами), письмового експрес-контролю, перевірки конспектів занять,

розв'язання та моделювання професійно зорієнтованих ситуацій, підготовки творчих проєктів, а також у формі тестування. Нарахування рейтингових балів за формами поточного контролю здійснюється за такими критеріями оцінювання як: повнота та логічність знань, володіння понятійним апаратом, вміння аргументувати та робити власні висновки; враховується характер відповідей на поставлені питання (чіткість, лаконічність, логічність, послідовність тощо); глибина знань, їх зв'язок з практикою, інтегрування з суміжними дисциплінами; вміння застосовувати теоретичні положення під час розв'язання практичних задач, вміння планувати діяльність відповідно до програмових вимог, добирати ефективні методи та прийоми відповідно до поставлених завдань, творчо підходити до розв'язання професійно зорієнтованих ситуацій.

№ п/п	Види робіт	Кількість балів
1	Рейтингове оцінювання курсу аудиторних занять та самостійної роботи:	
1.1	Підготовка фіксованого виступу	1-5 балів
1.2	Участь у обговоренні питань плану аудиторних занять	1-5 балів
1.3	Використання додаткових літературних джерел, анотації статей	1-5 балів
1.4	Підготовка реферату	1-5 балів
1.5	Підготовка наукового повідомлення	1-5 балів
1.6	Самостійне опрацювання окремих питань	1-5 балів
1.7	Тестування	1-5 балів
1.8	Перевірка зошита (конспектів)	1-5 балів
2	Форми модульного контролю:	
2.1	Глибоке розкриття всіх питань	5 балів
2.2	Повна, коротка відповідь	4 бали
2.3	Коротка відповідь з кількома помилками	3 бали
2.4	Неповна відповідь	2 бали
2.5	Неповна відповідь зі значною кількістю недоліків	1 бал
2.6	Незадовільна відповідь	0 балів
2.7	Модульна контрольна робота	40 балів
3	Штрафні бали:	
3.1	За відсутність на аудиторних заняттях	мінус 2 бали
3.2	Неготовність до аудиторних заняття	мінус 3 бали

Форми і зміст поточного контролю з кожного змістового модуля визначаються в навчально-методичному забезпеченні.

Мінімальний прохідний бал допущення до екзамену 25.

Семестровий контроль проводиться у формі екзамену.

Максимальна кількість балів, що нараховується за екзамен 50 балів.

Критеріями оцінювання є:

Бали	Критерії оцінювання
------	---------------------

40 – 50	Відповіді, в яких навчальний матеріал відтворюється в повному обсязі, відповідь правильна, обґрунтована, логічна, містить аналіз і систематизацію, зроблені аргументовані висновки. Спостерігається глибоке володіння матеріалом, здобувач висловлює власне ставлення до альтернативних міркувань з конкретної проблеми, проявляє вміння самостійно та аргументовано викладати матеріал. Практичне завдання виконане правильно, як з використанням типового алгоритму, так і за самостійно розробленим алгоритмом.
15 – 39	Відповіді, в яких відтворюється значна частина навчального матеріалу. Здобувач виявляє знання і розуміння основних положень з навчальної дисципліни, певною мірою може аналізувати матеріал, порівнювати та робити висновки. Питання висвітлює повно, висвітлення їх завершене висновками, виявлене вміння аналізувати факти й події, а також виконувати навчальні завдання. У відповідях допущені несуттєві помилки, в усних відповідях – неточності, деякі незначні помилки, має місце недостатня аргументованість при викладенні матеріалу, нечітко виражене ставлення слухача до фактів.
1 – 14	Відповіді, в яких відтворюються основні положення навчального матеріалу на рівні запам'ятовування без достатнього розуміння; здобувач у цілому оволодів суттю питань з даної теми, виявляє знання матеріалу, навчальної літератури, намагається аналізувати факти й події, робити висновки. Але дає неповні відповіді на запитання, припускається грубих помилок при висвітленні теоретичного матеріалу. У практичних завданнях припущені несуттєві помилки.

Складання екзамену:

В усній формі за білетами у кількості 30 варіантів. Кожний білет включає по три питання: перше та друге – передбачають перевірку засвоєних теоретичних положень зі спеціальної педагогіки з історією, висвітлення яких вимагає від здобувачів вищої освіти глибоких, міцних і усвідомлених знань; третє питання має практичну спрямованість і є перевіркою сформованості навичок здійснення корекційно-педагогічного впливу на осіб з особливими потребами; слугує показником професійних умінь доцільного використання навчально-методичного матеріалу.

Загальна кількість балів за вивчений курс обчислюється таким чином: підраховується кількість балів, набраних під час поточного контролю за всіма заліковими кредитами, та ділиться на загальну кількість кредитів (визначається середній арифметичний бал). Потім до отриманого показника додаються бали, набрані під час екзамену.

Таблиця встановлення відповідності між накопичувальною бальною шкалою та шкалою оцінювання знань студентів.

Сума балів за всі види навчальної діяльності	
90-100	A
78-89	B
65-77	C
58-64	D
50-57	E
35-49	FX
1-34	F

Узагальнені результати оцінювання:

90 – 100 балів «А» – здобувач вищої освіти виявляє особливі здібності, вміє самостійно здобувати знання, знаходити та опрацьовувати необхідну інформацію, використовувати набуті компетентності для прийняття рішень у нестандартних ситуаціях, переконливо аргументувати відповіді, самостійно розкривати власні обдарування і нахили;

78 – 89 балів «В» – здобувач вищої освіти вільно володіє вивченим обсягом матеріалу, застосовує його на практиці, вільно розв’язує вправи і задачі у стандартних ситуаціях, самостійно виправляє допущені помилки, кількість яких незначна;

65 – 77 балів «С» – здобувач вищої освіти вміє зіставляти, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом викладача; в цілому самостійно застосовувати її на практиці; контролювати власну діяльність; виправляти помилки, серед яких є суттєві, добирати аргументи для підтвердження думок;

58 – 64 бали «D» – здобувач вищої освіти відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень; з допомогою викладача може аналізувати навчальний матеріал, виправляти помилки, серед яких є значна кількість суттєвих;

50 – 57 бали «Е» – здобувач вищої освіти володіє навчальним матеріалом на рівні, вищому за початковий, значну частину його відтворює на репродуктивному рівні (обсяг набутих компетентностей здобувача відповідає мінімальним критеріям);

35 – 49 балів «FX» – здобувач вищої освіти володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну частину навчального матеріалу (до 20 %);

1 – 34 бали «F» – здобувач вищої освіти володіє матеріалом на рівні елементарного розпізнання і відтворення окремих фактів, елементів, об’єктів і потребує повторного вивчення курсу навчальної дисципліни.

Список рекомендованих джерел (наскрізна нумерація)

Базова

1. Голуб Н. М., Потамошнєва О. М., Хребтова Н. П. Диференційна діагностика мовленнєвих порушень : методичні рекомендації / Н. М. Голуб, О. М. Потамошнєва, Н. П. Хребтова. – Х. : ХНПУ, 2007. – 66 с.
2. Логопедія: підручник / за ред. М. К. Шеремет К.: Видавничий Дім «Слово», 2018. – 856 с.
3. Крутій К. Л. Діагностика мовленнєвого розвитку дітей дошкільного віку. – Запоріжжя : ЛПС-ЛТД, 2005. – 208 с.
4. Малярчук А. Я. Дидактичний матеріал для виправлення мовленнєвих: у 2-х ч. – К. : ЛТД, 2005. – 272 с., 183 с.
5. Ревуцька О. В. Диференціальна діагностика мовленнєвих порушень: навчальний посібник. – Бердянськ : ФОП Ткачук О.В, 2014. – 200 с.
6. Рібцун Ю. В. Професійний довідник учителя-логопеда дошкільного навчального закладу. – Х. : Основа», 2013. – 238 с.
7. Соботович Є. Ф. Вибрані праці з логопедії. – К. : Видавничий дім Дмитра Бураго, 2015. – 308 с.
8. Технології логопедичного обстеження : навчально-методичний посібник / упоряд. Є.Ю. Линдіна, О.В. Ревуцька. 2-е видання, доповнене та доопрацьоване. К.: Освіта Україна, 2021. – 218 с.
9. Хрестоматія з логопедії / Авторський колектив: Н. Базима, Т. Бредун, В. Галущенко, Д. Горбачова, В. Кисличенко, Н. Кабельникова, О. Качуровська, О. Козинець, Ю. Коломієць, С. Конопляста, Є. Линдіна, В. Любовецька, І. Мартиненко, І. Марченко, Н. Пахомова, О. Ревуцька, А. Савицький, Л. Смаглюк, В. Тищенко, В. Тарасун, Л. Трофименко, Н. Чередніченко, С. Федоренко, Т. Швалюк, М. Шеремет, Д. Шульженко К.: «Книга-плюс», 2019. 496 с.

Допоміжна

1. Андрусишина Л. До питання про диференційну діагностику в логопсихології / Л. Андрусишина // Дефектологія. Особлива дитина. – 2013. – № 4. – С. 23-27.
2. Гуцал Л. Диференційований підхід у корекційній роботі з учнями, що мають дислалію / Л. Гуцал // Дефектолог. – 2008. – № 1. – С. 14-15.
3. Давидова О. Диференційна логопедична діагностика порушень мовленнєвого розвитку / О. Давидова // Дефектолог. – 2008. – № 8. – С. 6-19.
4. Кандиба Т. Затримка активного мовлення у дітей раннього віку / Т. Кандиба // Дефектолог. – 2008. – № 1. – С. 18-19.
5. Кирієнко Т. Діагностика та аналіз (схеми) / Т. Кирієнко // Палітра педагога. – 2001. – № 4. – С. 28-31.

6. Манько Н. Діагностика мовленнєвого розвитку дітей раннього віку / Н. Манько // Дефектологія. – 2006. – № 1. – С. 41-44.
7. Мартиненко І.В. Диспраксія в структурі мовленнєвого дизонтогенезу дітей // Науковий часопис. Випуск 40. Корекційна педагогіка стор. 65-75.
8. Маяковська Т. І. Обстеження дітей із загальним недорозвитком мовлення / Т. І. Маяковська // Дефектолог. – 2008. – № 2. – С. 7-21.
9. Пахомова Н. Діагностика мовленнєвої готовності дітей старшого дошкільного віку із стертою дизартрією до навчання у школі / Н. Пахомова // Дефектологія. – 2006. – № 4. – С. 44-46.
10. Рібцун Ю. В До питання диференційної діагностики дислалії та мінімальних проявів дизартрії // Науковий часопис. Корекційна педагогіка. Стор. 227-232.
11. Рібцун Ю. В. Розмежування алалій та інших мовленнєвих і немовленнєвих порушень [Електронний ресурс] / Ю. В. Рібцун // Народна освіта. – 2012. – Вип. № 3 (18). – Режим доступу до вид. :www.kristti.com.ua
12. Ревуцька О.В., Пархоменко М.В., Малуєва Т.В., Литвиченко Д.С. Диференціальна діагностика порушень вимовної складової мовлення у дітей // Proceedings of the International Conference «SCIENTIFIC DISCUSSIONS: WORLD ISSUES» (March 1-2, 2023, Lisbon, Portugal). LIU. 2023. Pp.31-38.
13. Серьогін Ю. Рання діагностика патологічних відхилень у розвитку психічних функцій і артикуляційного апарату в новонароджених / Ю. Серьогін // Дефектологія. – 2000. – № 4. – С. 9-13.
14. Соботович Е.Ф., Чернопольская А.Ф. Проявления стертых дизартрий и методы их диагностики /Е.Ф.Соботович, А.Ф. Чернопольская// Дефектология.- 2015.- № 4. - С. 44-47.
15. Стадненко Н. Роль диференціальної діагностики розумового розвитку дітей під час розробки стандартів освіти / Н. Стадненко // Дефектологія. – 2001. – № 1. – С. 5-7.
16. Шеремет М. К., Манько Н. В. Діагностичні завдання для обстеження дитини раннього віку / М. К. Шеремет, Н. В. Манько // Корекційна педагогіка. Вісник Української асоціації корекційних педагогів. – 2007. – № 2. – С. 39-44.
17. Piddubna, O., Maksymchuk, A., Lytvychenko, D., Revutska, O., Moskalenko, M., & Sopina, O. (2023). Implementing Neuropedagogical Innovation in Schools: From Theory to Practice. BRAIN. Broad Research in Artificial Intelligence and Neuroscience, 14(2), 37-58.

Інформаційні ресурси

1. <http://www.pdkintl.org/kappan/k0206sti.htm>

2. <http://www.ussf.kiev.ua>
3. www.canada-ukraine.org
4. http://www.learning.gov.ab.ca/k_12/specialneeds
5. <http://www.bdpu.org/>
6. <http://www.logoped.ru/>
7. <http://logopediya.com/>
8. <http://www.logoped.pro/>
9. <http://www.logoped.org/>